

Tapausesimerkki 1: Yleislääkärin, työterveyslääkärin ja Kelan näkökulma

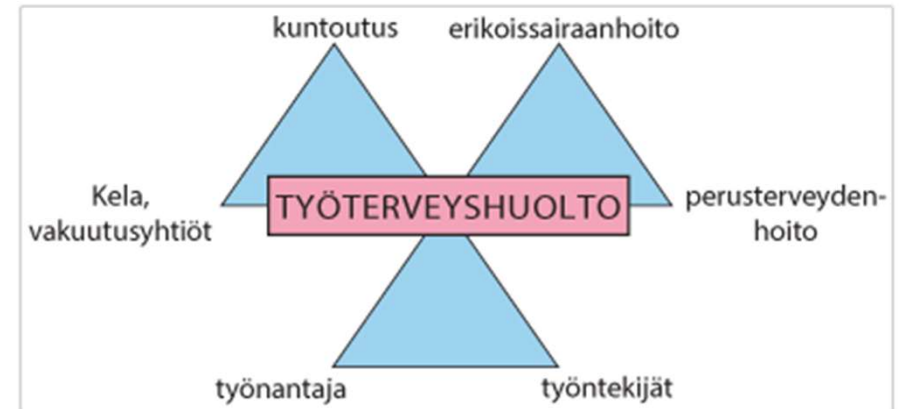
Hanna Elonheimo,
ylilääkäri, Veritas
asiantuntijalääkäri, Kela

Johanna Repo,
vastaava asiantuntijalääkäri, Kela

Kela|Fpa

Työhön paluun tukeminen

- Lyhyen sairauspoissaolon jälkeen paluu omaan työhön, opintoihin tai työmarkkinoille sujuu yleensä hyvin. Pitkä poissaolo saattaa vaatia tarkempaa suunnittelua.

Lähde: Vakuutusratkaisut potilaan tukena

Sairauspäiväraha

Kelan tehtävänä on:

1. turvata asiakkaan toimeentulo lyhytaikaisen, työkyvyttömyydestä aiheutuneen ansionmenetyksen ajalle
2. selvittää asiakkaan kuntoutustarve ja ohjata häntä kuntoutusasiassa

Sairauspäivärahan myöntämisedellytykset

- 16–67-vuotias
- Sairauden vuoksi työkyvytön (SVL 8 luku 4 §)
 - tavalliseen työhönsä tai siihen läheisesti verrattavaan työhön
 - sosiaalivakuutuslääketieteellinen arviointi työkyvyttömyydestä tehdään Kelassa

Sairaudesta ja työkyvyttömyydestä tarvitaan A-lääkärintodistus tai B-lääkärinlausunto

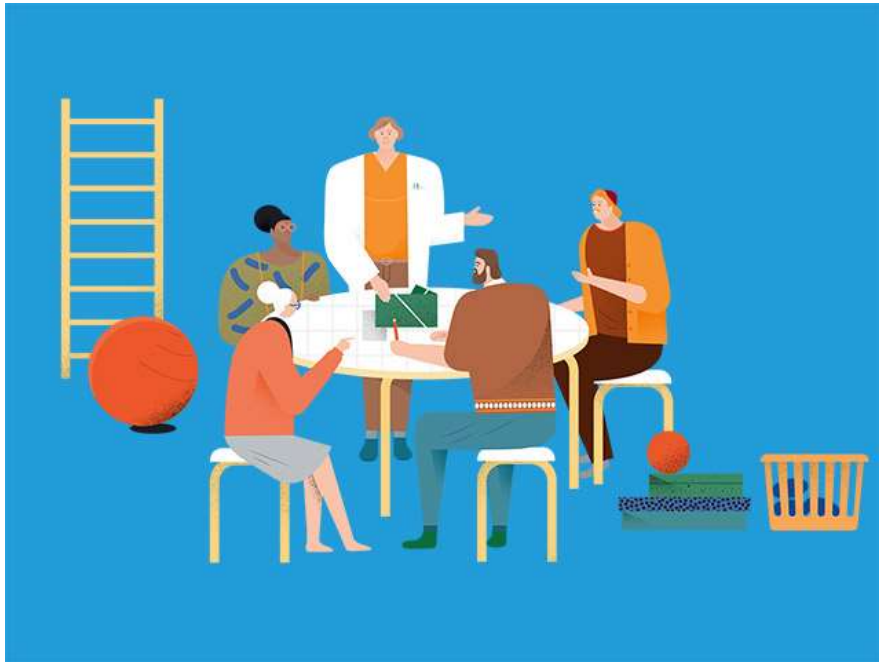
- Asiakkaan luvalla voi terveydenhuolto toimittaa sähköisesti Kelaan

Työkyvyttömyys

Sairausvakuutuslaki 8 luku 4 §

- Vakuutetulla on oikeus sairauspäivärahaan ajalta, jona hän on estynyt tekemästä työtään sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi.
- Työkyvyttömyydellä tarkoitetaan sellaista sairaudesta johtuvaa tilaa, jonka kestäessä vakuutettu on sairauden edelleen jatkuessa kykenemätön tekemään tavallista työtään tai työtä, joka on siihen läheisesti verrattavaa.

Kuntoutus on aina ensisijaista

- Kuntoutus ja kuntoutuminen ovat aina ensisijaisia toimenpiteitä ja etuuksia työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden
- Kuntoutustarve selvitetään aina ennen eläkepäätöstä
 - kuntoutustarve ja mahdollisuudet tutkitaan aina jo sairauspäiväraahakauden aikana
 - hyödynnetään sairauspäiväraahakauden aikana saatu tieto

Kelan kuntoutustoiminnan perusta ja tavoite

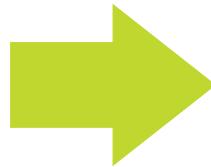
Kelan kuntoutus- ja kuntoutusrahalaki KKRL 566/2005

Kuntoutus

Työ- ja toimintakyvyn
parantaminen,
ylläpitäminen,
palauttaminen

Kuntoutusraha

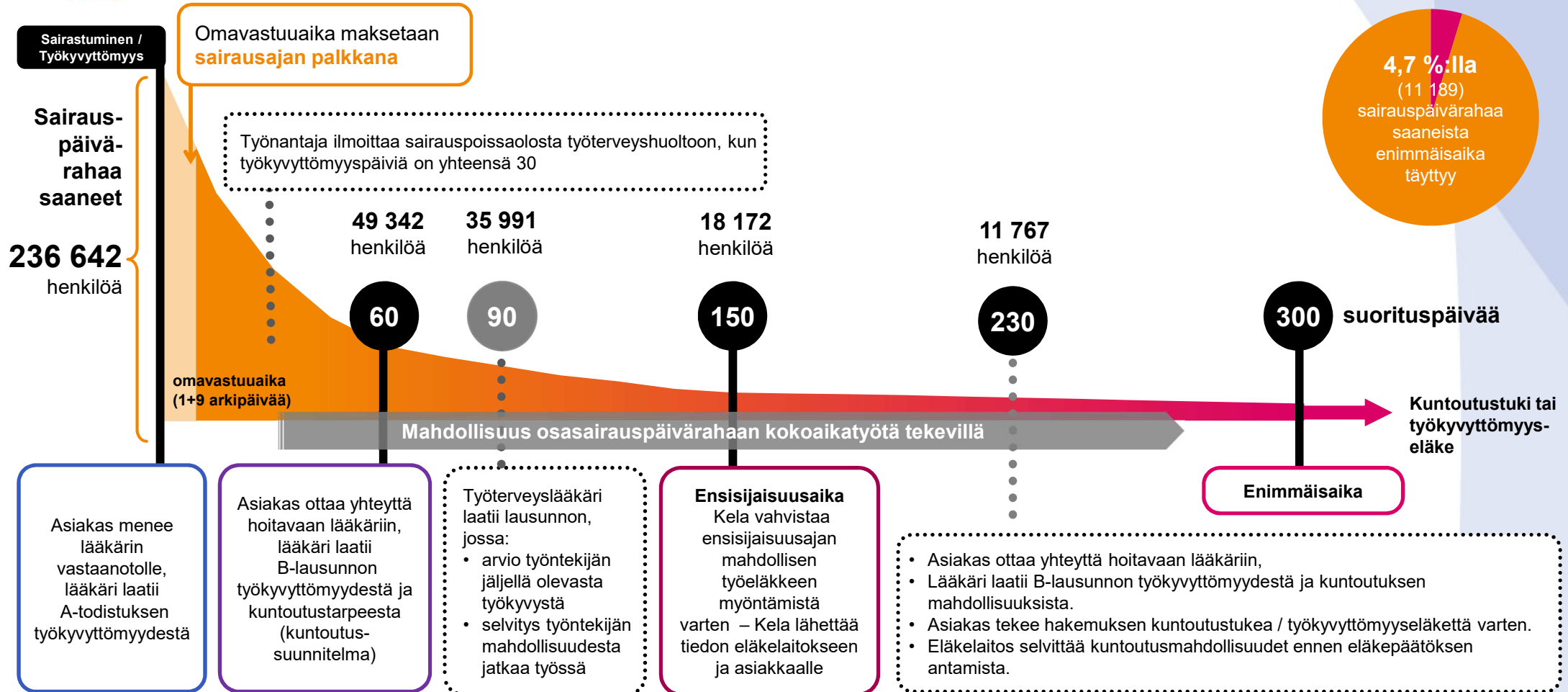
Toimeentuloturva
kuntoutuksen aikana

30-60-90 säännön
lisätarkistuspisteet 150 ja 230
1.1.2022 alkaen

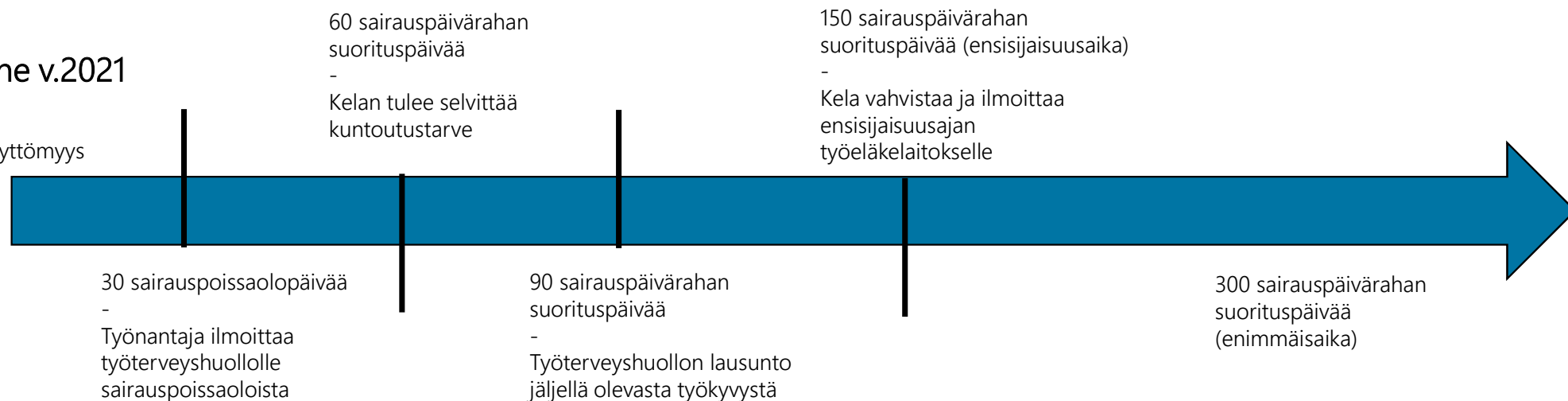
Kuvaus sairauspäivärahasprosessista

Elämäntilanne: **työntekijä/palkansaaja**

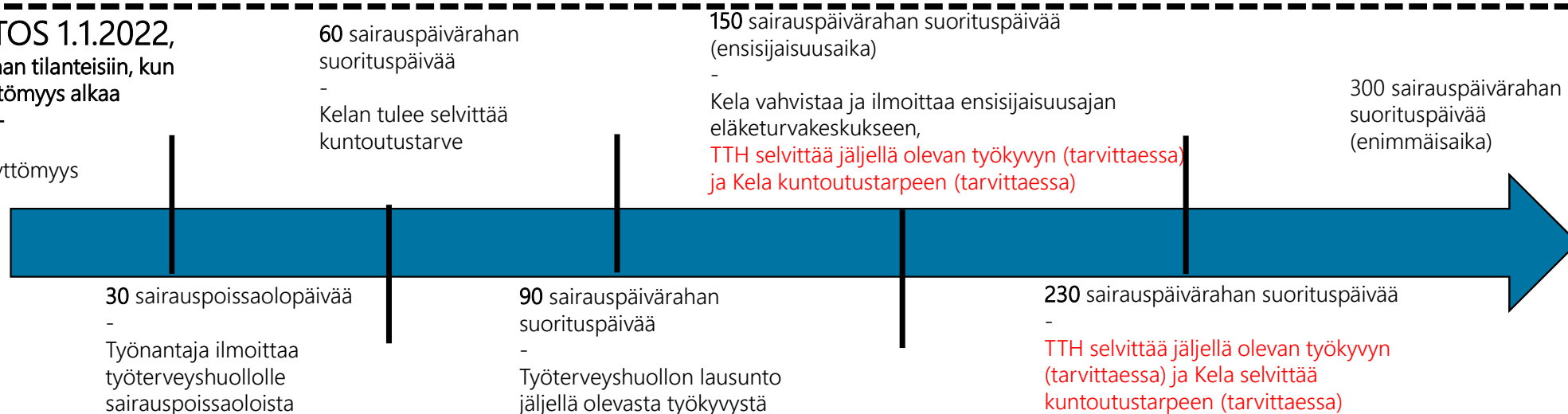
Tilanne v.2021

Työkyvyttömyys

MUUTOS 1.1.2022, Sovelletaan tilanteisiin, kun työkyvyttömyys alkaa 1.1.2022 -

Työkyvyttömyys

Tavoite

Tavoitteena on

- täydentää nykyistä työntekijän, työnantajan ja työterveyshuollon yhteistyönä tehtävää työkyvyn arviointiprosessia sekä
- täydentää Kansaneläkelaitoksen kuntoutustarpeen selvittämisen prosessia lisäämällä lainsäädäntöön uudet ajankohdat työkyvyn- ja kuntoutustarpeen selvittämisen arvioimiseksi pitkittyneillä sairauspäiväraha-kausilla.

Näin pyritään vähentämään pitkittyneitä sairauspäiväraha-kausia, tukemaan työhön paluuta ja kuntoutustarpeen tunnistamista sekä ehkäisemään työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymiä.

Työkyvyttömyyden määritelmät – huomaa ero!

Sairauspäiväraha
(ammatillinen työkyvyttömyys)

- jos on sairauden vuoksi kykenemätön tekemään omaa työtä tai työtä, joka on siihen läheisesti verrattavaa

Työkyvyttömyyseläke
(yleinen työkyvyttömyys)

- < 60 v: ei kykene tekemään tavallista työtään tai muuta siihen verrattavaa työtä
- > 60 v + pitkä työhistoria, työkykyä arvioidaan suhteessa omaan työhön (kuten svpr)

Tapaus 1 "Rami"-rakennusmies

- keski-ikäinen työtön rakennusmies
- pitkittynyt olkapääoireisto

Käynti yleislääkärin vastaanotolla

Esitiedot:

55-vuotias rakennusmies. Peruskoulun käynyt, päättötodistuksen ka 6. Työuraa rakennusmiehenä noin 20 vuotta. Sitten työttömänä työnhakijana 6 vuotta.

Verenpainetauti, johon lääkitys.

10 vuotta sitten oikean olkapään supraspinatuksen tendinopatiaoireisto, jonka vuoksi sairauspäiväraajakso. Kelan Tules-kurssin kävi myös lääkinnällisenä kuntoutuksena. Tuolloin palasi **työterveyshuoltolain mukaisen työkokeilun turvin** aikaisempaa kevyempiin muokattuihin rakennusmiehen töihin omalle työnantajalle. Sen jälkeen jäänyt kuitenkin työttömäksi. Oikeakätinen.

(Varhaisvaiheen) työhön paluun tukemisen Kelan keinot

Kela|Fpa

Harkinnanvarainen kuntoutus

Kelan kuntoutusraha
työterveyshuoltolain mukaisen
työkokeilun ajalle

Osasairauspäiväraha

Harkinnanvarainen kuntoutus

- Kela voi järjestää ja korvata harkinnanvaraista kuntoutusta eduskunnan vuosittain myöntämän rahamäärän puitteissa. Kuntoutukseen osallistumisen ajalta voi saada kuntoutusrahaa.
- Harkinnanvaraisen kuntoutuksen tavoitteena on **työ- tai toimintakyvyn turvaaminen tai parantaminen**.
- Kela järjestää kuntoutuspalveluja harkinnanvaraiseen kuntoutukseen myönnettävillä varoilla, esimerkiksi
 - Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit kaiken ikäisille
 - Moniammatillista yksilöllistä kuntoutusta silloin kun kurssimuotoinen kuntoutus on riittämätöntä
 - Neuropsykologista kuntoutusta yli 16-vuotiaalle.
- Kurssihaku Kelan sivuilla!

Tuki- ja liikuntaelinsairautta sairastavan kuntoutuskurssit (tules-kurssit) 1/2

- Kurssilta kuntoutuja saa tukea elämäntilanteen hallintaan sekä keinoja sairaudesta aiheutuvien haasteiden ymmärtämiseen ja käytännön ongelmien ratkaisemiseen.
- Kurssille osallistuminen edellyttää, että on motivoitunut ryhmässä toteutettavaan kuntoutukseen.
- Tuki- ja liikuntaelinsairaiden kursseja järjestetään sekä avomuotoisina että laitospuotoisina kursseina.

Tuki- ja liikuntaelinsairautta sairastavan kuntoutuskurssit (tules-kurssit) 2/2

- Tules-kuntoutuskurssit soveltuvat asiakkaalle, jos
 - hänellä on diagnosoitu selkäsairaus tai niskan, hartian, yläraajan tai alaraajan tulesairaus
 - sairauden oireet ovat jatkuneet yli 3 kuukautta
 - sairaus vaikeuttaa töistä tai opinnoista selviytymistä tai muiden arkisten asioiden tekemistä.
- Kurssille ei valita henkilöä
 - joka on sairaalloisen lihava (BMI yli 40)
 - jonka kuntoutustarve liittyy terveydenhuollon hoidon jälkeiseen välittömään jatkohoitoon tai kotiutumisvaiheen kuntoutukseen
 - jolla on vaikea muistisairaus tai muu sairaus, joka estää ryhmämuotoiseen toimintaan osallistumisen.

Kelan kuntoutusraha työterveyshuoltolain mukaisen työkokeilun ajalle

- Varhaisen vaiheen ammatillista kuntoutusta, päätöksen työkokeilusta tekee työterveyshuolto
- Kuntoutusrahaa maksetaan työterveyshuoltolain nojalla työkokeilusta **omalla työpaikalla**, jos
 - Työkokeilu koskee aivan uusia työtehtäviä
 - Omien työtehtävien hoitamista on muutettu vastaamaan henkilön tarpeita
 - Työkokeilu tapahtuu erityisjärjestelyin
- Pelkästään työajan vähentäminen tai samojen työtehtävien tekeminen työnantajan toisessa työpisteessä ei täytä kuntoutusrahan saamisen edellytystä
- Kuntoutusraha maksetaan työnantajalle
- Työnantaja osallistuu työkokeilun kustannuksiin riittävästi, maksaa palkan, vakuutukset ja mahd. luontaisedut
- Enintään 60 työpäivää
- Kuntoutuspäätös lomakkeella Ku 114; B-lausuntoa ei tarvita
- Työterveyshuolto valvoo ja arvioi työkokeilun

Osasairauspäiväraha

Osasairauspäivärahan tarkoitus on tukea henkilön työssä pysymistä sekä paluuta omaan työhön.

- Työhön paluun yksilöllinen suunnittelu
- Mahdollisuus selvittää, riittääkö työkyky oman työn tekemiseen

Osasairauspäivärahan myöntämisedellytykset

- 16–67-vuotias
- Työkyvytön (SVL 8 luku 4 §)
- Esitettävä työterveyslääkärin laatima B-lausunto sekä tiedot osa-aikatyön sopimisesta
- Työkyvyttömyyden alkaessa ollut kokoaikatyössä tai päätoiminen yrittäjä
- Mikäli kaksi tai useampi osa-aikatyö, tulee yhteenlasketun työajan olla vähintään 35 h/vko
- Työaika vähentyy 40–60 %
- Terveys ja toipuminen eivät vaarannu osa-aikatyön tekemisestä

Työkyvyttömyys

Sama työkyvyttömyyden käsite kuin sairauspäivärahassa (SVL 8 luku 4 §)

- Estynyt tekemästä työtään sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi
- Sairausvakuutuslaissa ei ole osittaisen työkyvyttömyyden käsitettä

Pystyy terveyttään ja toipumistaan vaarantamatta hoitamaan osan tehtävistään (SVL 8 luku 11 §)

- Työkyvyttömyys osasairauspäivärahaa varten edellyttää, että ilman mukautettuja työaika- ja mahdollisia muita järjestelyjä henkilö olisi työkyvyttömänä kokonaan poissa työstään ja oikeutettu sairauspäivärahaan
- Jos on todettavissa työkyvyttömyyden uhka, niin selvitetään työkokeilun järjestämismahdollisuus työeläkelaitoksen kautta

	Kelan kuntoutusraha työterveyshuollon järjestämän työkokeilun ajalle	Osasairauspäiväraha
Minkälaisessa tilanteessa?	Työterveyshuollossa havaitut varhaiset työkykyongelmat , ei tarvitse olla edeltävää sairauspoissaoloa	Työkyvyttömyys , jonka vuoksi työaika lyhennetty 40-60%:iin kokoaikaisesta
Työtehtävien muutos, minkälaista vaaditaan?	Kun työntekijä kokeilee kokonaan uusia työtehtäviä tai omien työtehtäviensä hoitamista , kun niitä on selvästi muutettu asiakkaan terveydentilan tarpeita vastaaviksi , tai työtehtävien tekemistä erityisjärjestelyin .	Työajan on vähennettävä 40–60 %:iin aiemmasta.
Mitä työaika työntekijä tekee?	Työpäivän kestosta sovitaan työterveyshuollossa ja työpaikalla. Kuntoutusrahan maksaminen edellyttää, että kuntoutuspäivä kestää matkoineen vähintään 4 tuntia .	40-60% työaika
Miten haetaan?	Asiakas hakee kuntoutusrahan OmaKelassa ja toimittaa Työterveyshuollon ilmoitus kuntoutuspäätöksestä (KU 114) ja työnantaja ilmoittaa kuntoutusajan palkanmaksusta.	Hakemus osasairauspäivärahaa varten. Työterveyslääkärin tai muun työolosuhteet tuntevan lääkärin B-lausunto . Osaikatyösopimus (vähintään 12 arkipäivää).

	Kelan kuntoutusraha työterveyshuollon järjestämän työkokeilun ajalle	Osasairauspäiväraha
Mille ajalle?	Enintään 60 päivää	Enintään 120 arkipäivää
Määrä ja maksaminen	Kuntoutusrahaa maksetaan niiltä päiviltä, kun asiakas osallistuu kuntoutukseen ts. työkokeilupäiviltä. Koska työkokeilu on sisällöltään ammatillista kuntoutusta, kuntoutusraha määräytyy suurempana kuin silloin, jos sitä maksettaisiin lääkinnällisen kuntoutuksen ajalta tai jos kyseessä olisi työkyvyttömyyden ajalta maksettava sairauspäiväraha. Ammatillisessa kuntoutuksessa kuntoutusraha on 75 prosenttia asiakkaan vuosityötuloista. Kuntoutusraha maksetaan työnantajalle. Jos kuntoutusraha on päivää kohden suurempi kuin palkka, erotus maksetaan työntekijälle.	Osasairauspäiväraha on puolet sairauspäivärahan määrästä. Jos työnantaja maksaa osa-aikatyön ajalta kokoaikatyön palkkaa, osasairauspäiväraha maksetaan työnantajalle. Muussa tapauksessa osasairauspäiväraha maksetaan työntekijälle itselleen.

	Kelan kuntoutusraha työterveyshuollon järjestämän työkokeilun ajalle	Osasairauspäiväraha
Milloin uudestaan?	Voi saada uudestaan ja ei ole olemassa rajaavia säännöksiä laissa. Huom! Ei voida myöntää, jos on työkyvyttömyyden uhka ja oikeus työeläkelaitoksen ammatilliseen kuntoutukseen. Hakemisvaiheessa työeläkevakuutusyhtiöltä ei tarvitse saada hylkäyspäätöstä ammatillisesta kuntoutuksesta.	Enimmäisajan täyttymisen jälkeen osasairauspäivärahaa voi saada saman sairauden perusteella uudelleen vasta, kun hakija on ollut vuoden ajan yhtäjaksoisesti työkykyinen. Jos kyseessä on uusi sairaus, ei 12 kuukauden työkykyisyyssakaa edellytetä. Jos henkilö palaa työhön, kun hän on saanut osasairauspäivärahaa enimmäisajan, hän voi vähintään 30 päivän yhtäjaksoisen työskentelyn jälkeen saada osasairauspäivärahaan 50 lisäpäivää saman sairauden perusteella.

Palataan "Ramin" tilanteeseen yleislääkärin vastaanotolle

Nykytila:

Oikean olkapään kipuoireita enenevästi nyt vuoden ajan, oikean käden nosto hankalaa ja kiertoliikkeet kivuliaat, yösärkyä, ei vammaa oireiden pahenemista edeltäen. Lisäksi ajoittaisia alaselkäkipuja, ja polvissa myös ajoittaisia kipuoireita rasituksen jälkeen, polvinivelissä aikaisemmin todettu keskivaikea nivelrikko. Olkapään osalta edeltäen ortopedin arviossa käynyt, MRI:ssä AC-nivelen artroosi, supraspinatuksen osittaista ruptuuraa, konservatiivinen hoitolinja. Kipulääkitys tarvittaessa.

Ollut jaksoittain sairauspoissaoloja, ja yhtäjaksoisesti työkyvytön nyt 3kk.

Status:

Yt hyvä. BMI 30. Oikeassa olkapään seudussa inspektoiden ei poikkeavaa. Oikean AC-nivelen seutu palpoiden aristava. Oikean olkanivelen abduktiossa kipukaarioire 90 asteen jälkeen, aktiivisesti abduktio ad 120 ast, passiivisesti ad 180 ast, fleksio akt ad 120 ast, passiivisesti ad 180 ast, ulkorotaatio ad 60 akt ja pass, selän taakse vietyä I sormi th 12 tasoon, vasemman olkanivelen liikeradat täydet, kivuttomat. Vastustettuina oik. olan abduktiossa voima 4/5, muuten voimat 5/5. Kyykkyyyn pääsee 50%:sti, polvinivelissä fleksiovajausta, polvinivelet palpoiden aristamattomat. Selässä ei poikkeavaa.

Toimintakyky:

Oikean käden nostoliikkeet rajoittuneet, paitaa pukiessa hankaluutta, ylähylyiltä ei saa tavaroita, painavien taakkojen nostot oikealla kädellä eivät onnistu, kevyiden taakkojen nosto onnistuu, mutta on kivuliasta. Kuntosalilla kuminauhaharjoittelu onnistuu. Arkisista kevyistä käsillä tehtävistä askareista omaan tahtiin selviytyy, raskaampi oikean olkapään kuormitusta vaativa työ ei onnistu. 1-2km rauhallisia kävelylenkkejä pystyy tekemään, juoksu ei enää onnistu, kyykyssä oleminen hankalaa.

Kuvantamistutkimukset:

Oikean olkapään MRI:ssa AC-nivelen artroosi, kiertäjäkalvosimessa supraspinatuksen osittaista jänneruptuuraa, polvien rtg:ssa keskivaikeat artroosimuutokset, ls-rangan rtg:ssa iänmukaisia degeneratiivisia löydöksiä.

Suunnitelma: Konservatiivinen hoitolinja. Työttömänä nyt 6 vuotta, aikaisemmin rakennusmiehen työssä, johon ei enää kykene. Ammatillisen kuntoutuksen tarve, tehdään B-lausunto Kelaan.

Diagnoosi: M19.0 - Muun nivelen primaarinen nivelrikko
M75.1 – Kiertäjäkalvosinoireyhtymä l.dx
M17.9 - Määrittämätön polvinivelrikko

Mitä mahdollisuuksia on palata töihin?

Kelan ammatillinen kuntoutus työhön paluun tukemisessa

Kela|Fpa

Kelan ammatillinen kuntoutus

- Kohderyhmä: henkilöt, joilla sairaus, vika tai vamma heikentävät olennaisesti työ- ja opiskelukykyä. Arviossa huomioidaan hakijan *kokonaistilanne*
- Kelan ammatilliseen kuntoutukseen pääsee Kelan kuntoutuslain mukaisten kriteerien perusteella, jotka ovat erilaiset kuin työeläkekuntoutuksen kriteerit. Viimeisin muutos oli vuonna 2014, jolloin Kelan kriteereistä poistui työkyvyttömyyden uhka.
 - Työeläkekuntoutuksessa ns. työkyvyttömyyden uhka, eli uhka joutua vähintään osatyökyvyttömyyseläkkeelle seuraavan 5 vuoden kuluessa

Ammatillisen kuntoutuksen tarvetta arvioidessa

Kela vs TYEL

- Onko työ- ja opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaista heikentymistä? **Kelan ammatillinen kuntoutus**
 - Johtaako ammatillinen kuntoutus todennäköisesti hakijan terveydentilaan sopivassa työssä jatkamiseen taikka hänen terveydentilaansa sopivaan työhön palaamiseen tai työelämään siirtymiseen?
- Aiheuttaako sairaus lähivuosina todennäköisesti objektiivisesti todettavan uhan joutua työkyvyttömyyseläkkeelle? **Työeläkekuntoutus**
 - Voidaanko ammatillisella kuntoutuksella todennäköisesti siirtää tai estää tätä uhkaa?

Kelan ammatillinen kuntoutus KKRL 6§, 7§, 7a§

Tavoite

- on kuntoutujan työ- ja ansiokyvyn tukeminen tai parantaminen taikka työkyvyttömyyden estäminen. Tämä tarkoittaa, että ammatillisen kuntoutuksen keinoin pyritään turvaamaan työelämässä pysyminen, sinne palaaminen tai mahdollistamaan sinne pääseminen
- kuntoutuksen avulla pyritään säilyttämään tai saamaan sellainen ammatti tai työ, joka turvaa kuntoutujan toimeentulon tai josta hän saa toimeentulonsa kannalta olennaisia lisäansioita esimerkiksi eläkkeen lisäksi

Kelan ammatillinen kuntoutus KKRL 6§

Kela järjestää työ- ja ansiokyvyn tukemiseksi tai parantamiseksi taikka työkyvyttömyyden estämiseksi

- 1) tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta,
- 2) jos asianmukaisesti todettu **sairaus, vika tai vamma**
- 3) on aiheuttanut tai sen arvioidaan aiheuttavan lähivuosina työ- tai opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaisen heikentymisen
 - olennaista heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon vakuutetun kokonaistilanne:
 - fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toimintakyky, elämäntilanne, taloudelliset ja sosiaaliset seikat, asumisolosuhteet, koulutus, ammatti, aikaisempi toiminta ja ikä sekä muut vastaavat tekijät.

Ammatillisen kuntoutuksen myöntöedellytykset – mitä asiakkaan kohdalla lisäksi arvioidaan?

Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuus

- suhteessa kokonaistilanteen tekijöihin huomioiden esimerkiksi
 - kuntoutuksen oikea-aikaisuus
 - onko haettu kuntoutus sellainen, joka johtaa todennäköisesti hakijan terveydentilaan sopivassa työssä jatkamiseen, työhön palaamiseen tai työelämään siirtymiseen
 - kuntoutuksen avulla pyritään säilyttämään tai saamaan sellainen ammatti tai työ, joka turvaa kuntoutujan toimeentulon tai josta hän saa toimeentulonsa kannalta olennaisia lisäansioita esimerkiksi eläkkeen lisäksi

Kansaneläkelaitoksella ei ole velvollisuutta järjestää ammatillista kuntoutusta, jos ammatillinen kuntoutus on järjestetty työeläkelakien tai erityisopetusta koskevien säännösten perusteella.

Kelan ammatillinen kuntoutus	6§	7a§
Kohderyhmä	Nuoret ja työelämää vakiintumattomat työikäiset	16-29-vuotiaat nuoret, jotka ovat ilman opiskelu- tai työpaikkaa tai joiden opiskelu on vaarassa keskeytyä
Edellytykset	Todettu sairaus, vika tai vamma, joka on aiheuttanut tai sen arvioidaan aiheuttavan lähivuosina työ- tai opiskelukyvyn ja ansiomahdollisuuksien olennaisen heikentymisen. Olennaista heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon kokonaistilanne.	Toimintakyky on olennaisesti heikentynyt ja on kuntoutuksen tarve Kokonaistilanteen arvio
Hakeminen	Kelan ammatillisen kuntoutuksen hakemus KU101 ja lääkärin B lausunto	Suullinen hakeminen, ei tarvitse lääkärin B lausuntoa
Palvelut	Ammatillinen kuntoutusselvitys TEAK Taito-kuntoutus Koulutuskokeilu Koulutus ammatillisena kuntoutuksena Opiskelun ja työskentelyn apuvälineet Elinkeinotuki	NUOTTI-valmennus Ammatillinen kuntoutusselvitys TEAK Koulutuskokeilu

Ammatillinen kuntoutusselvitys

Miten tunnistan kuntoutustarpeen?

- Asiakkaan ammatillinen tilanne on epäselvä
- Asiakas tarvitsee moniammatillisen työryhmän tukea työ- ja opiskelukykyynsä vaikuttavien tekijöiden tunnistamiseen, niiden arviointiin ja kuntoutusmahdollisuuksien selvittämiseen.

Sisältö ja toteutus

- Kesto enintään 13 päivää
- Arvioidaan asiakkaan kuntoutuksen tavoitteet ja mahdollisuudet
- Selvitys tuottaa yksilöllisen ammatillisen kuntoutussuunnitelman kuntoutusvaihtoehtoineen
- Moniammatillisuus
 - lääkäri, psykologi, sosiaalityöntekijä tai sosionomi, työelämän asiantuntija ja 2–4 erityistyöntekijää.
- Lue lisää: [Kuntoutusselvitys - kela.fi](https://kela.fi/kuntoutusselvitys)

Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus (TEAK)

Kohderyhmä: asiakas,

- jonka urasuunnitelma ja ammattiala sairauden takia epäselviä
- jonka ammattialan soveltuvuus sairaudesta johtuen epäselvä
- joka tarvitsee tukea työpaikan etsintään
- joka tarvitsee tukea työn tai yritystoiminnan aloittamisessa
- joka tarvitsee runsaasti tukea uratavoitteiden, työkykyä vastaavien ammattialojen, soveltuvien työnkuvien täsmentämisessä ennen palkkatyöhön, yrittäjäksi tai ammatinharjoittajaksi siirtymistä

Palvelukuvaus

- sisältää 3 eri palvelua:
 - työkokeilu (kesto 60 päivää)
 - työhönvalmennus (kesto 60-180 päivää)
 - työkokeilun ja työhönvalmennuksen yhdistelmä (kesto 120-240 päivää)
- asiakkaalla on tukena oma työhönvalmentaja
- joustava toteutus; kuntoutuspäiviä 3-5/vk tai min. 3 t/pvä
- Lue lisää: [Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus - kela.fi](https://kela.fi/tyollistymista-edistava-ammattillinen-kuntoutus)

Palataan "Ramin" tilanteeseen

- Motivaatio muutokseen epävarma, työkyvyn menetys iso elämäntilannekriisi
 - Hoitavan lääkärin rooli muutosprosessissa ja jäljellä olevan työkyvyn tukemisessa keskeinen!!
- Ammatillinen vs. yleinen työkyvyttömyys – erot lainsäädännössä
- Lopputulema: "Rami" pääsi rakennustarvikemyyjäksi Teak-työkokeilun kautta rakennusalan tukkuliikkeeseen

Lisätietoa

- [Lääkärinlausunnot ja -todistukset - Yhteistyökumppanit - kela.fi](#)
- [Pikaopas lääkärille: potilaan työkyvyttömyys - Yhteistyökumppanit - kela.fi](#)
- [Näin ohjaat kuntoutukseen - Yhteistyökumppanit - kela.fi](#)
- [Työterveyshuollon lausunto \(kela.fi\)](#)

- [Sairastaminen - kela.fi](#)
- [Kuntoutus - kela.fi](#)

- [Työkyvyn tuki ja kuntoutus - Työnantajat - kela.fi](#)
- [Muu kuin Kelan kuntoutus - Työnantajat - kela.fi](#)

- [Yhteystiedot terveydenhuoltohenkilöstölle - Yhteistyökumppanit - kela.fi](#)

Kiitos!

Kela|Fpa[®]